LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336
6 ir 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	**Eil. Nr.**	**Pastabos ir pasiūlymai**	**Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies**
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija 2026-10-22 raštas Nr. (1.6 Mr) 2T-1305	1.	Įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje asmens draudimas valstybės lėšomis pensijų ir nedarbo socialiniu draudimu siejamas su šio asmens globėjo ar rūpintojo statusu. Atkreiptinas dėmesys, kad Teisingumo ministerija, siekdama sudaryti teisines prielaidas tinkamai įgyvendinti Jungtinių Tautų Asmenų su negalia teisių konvencijos 12 straipsnio (Lygybė prieš įstatymą) ir kitas susijusias šios konvencijos nuostatas, stiprinti teisinio veiksnumo užtikrinimo mechanizmus Lietuvos teisinėje sistemoje ir pasiūlyti papildomas priemones, kurios padėtų asmenims su negalia efektyviai įgyvendinti savo teises, yra parengusi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projektą ir kitų susijusių teisės aktų pakeitimų projektus[1](toliau – Teisinio veiksnumo užtikrinimo įstatymų projektai). Teisinio veiksnumo užtikrinimo įstatymų projektais siūloma keisti asmens globos ir rūpybos teisinius institutus, be to, siekiama išvengti situacijų, kad būtų kreipiamasi dėl globos ar rūpybos nustatymo asmeniui vien dėl to, kad būsimas globėjas ar rūpintojas gautų atitinkamas garantijas, todėl kyla poreikis įvertinti, kaip užtikrinti, kad asmenų, kurie faktiškai slaugo ar nuolat prižiūri namuose asmenį su negalia,	**Neatsižvelgta.** Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 6 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant tobulinti šiuo metu galiojančią valstybės lėšomis draudžiamų asmenų valstybinio socialinio draudimo įmokų apskaičiavimo tvarką. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad pensijų socialinio draudimo įmokų bazė būtų apskaičiuojama pagal atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės socialinių fondų biudžetų rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatytą vidutinį šalies darbo užmokestį. Įstatymo projekto rengimą paskatino 2026 m. rugsėjo 10 d. pristatytas bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) inicijuotas šeimos politikos priemonių paketas, kuriuo siekiama didinti šeimų finansinį saugumą ir gerinti sąlygas auginti vaikus. Viena iš šiame pakete numatytų priemonių – didinti pensijų socialinio draudimo teikiamas garantijas tėvams, auginantiems vaikus iki trejų metų, ir asmenims, slaugantiems ar prižiūrintiems artimuosius. Dėl to Įstatymo projektu siūlomos naujos teisinės priemonės sprendžia kitas socialinio draudimo garantijų užtikrinimo problemas, nei Teisingumo ministerijos minimas kitos reformos tikslas – teisinio veiksnumo užtikrinimo mechanizmo nustatymas. Primintina, kad SADM 2026-06-05 raštu Nr. SD-2269 (10.16 MR-11) pateikė išvadą Teisingumo ministerijai dėl jos parengto Lietuvos Respublikos civilinio kodekso pakeitimo įstatymo projekto (toliau – CK), kurioje konstatuota, kad šiuo metu galiojantis rūpybos ir globos institutas kartu atlieka ir socialinės apsaugos funkciją, todėl, siekiant stiprinti teisinio veiksnumo užtikrinimo mechanizmus Lietuvos

		socialinės garantijos nebūtų sumažintos vien dėl jų pasikeitusio teisinio statuso, t. y. tikslinga atitinkamą Įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje numatytą socialinę garantiją sieti ne su globėjo ar rūpintojo statusu, o su kitomis aplinkybėmis. Siūlytina šiuo aspektu taip pat peržiūrėti Projektu keičiamo Įstatymo 6 straipsnio 3 dalį ir numatyti atitinkamus šių nuostatų pakeitimus. Papildomai pastebėtina, kad nurodytas siūlymas aktualus ne tik Teisinio veiksnumo užtikrinimo įstatymų projektų kontekste, bet ir taikant galiojančius neveiksnumo ir riboto veiksnumo institutus: nevyriausybinės organizacijos, veikiančios asmenų su negalia teisių apsaugos srityje, nuolat pabrėžia, kad praktikoje yra atvejų, kai asmenų su negalia artimieji inicijuoja asmenų su negalia veiksnumo apribojimą vien siekdami gauti atitinkamas garantijas, o tai yra nepriimtina praktika žmogaus teisių užtikrinimo ir siekio išsaugoti asmens veiksnumą kontekste.	teisinėje sistemoje, kartu ne tik turi būti užtikrinamos šių asmenų socialinės garantijos, bet ir jos neturi būti mažinamos. Kyla rizika, kad, įsigaliojus CK projektu siūlomiems pakeitimams, dalis asmenų neteks socialinių garantijų ne dėl pasikeitusių faktinių aplinkybių, bet vien dėl to, kad nebeliks teisinio statuso, su kuriuo šiuo metu siejama teisė į šias garantijas. Tokiu atveju susidarytų situacija, kai asmuo ir toliau vykdo ilgalaikę priežiūrą ar slaugą, tačiau nebegali kaupti pensijos socialinio draudimo stažo, netenka teisės į tam tikras su pensija susijusias garantijas arba ateityje negali įrodyti priežiūros laikotarpio. Ši problema ypač aktuali asmenims, kurie jau daugelį metų slaugo ar prižiūri namuose asmenis su negalia ir kurių teisės į socialines garantijas yra susiformavusios pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą. Dėl to, siekiant ir toliau užtikrinti atitinkamas socialines garantijas asmenims, slaugantiems ar nuolat prižiūrintiems namuose asmenį su negalia, būtinas CK projekto papildymas nauju institutu, pakeisiančiu naikinamus neveiksnumo ir riboto veiksnumo institutus, aiškiai apibrėždamas kitus asmenis, kurie rūpinsis asmeniu su negalia, t. y. jį slaugys ar nuolat prižiūrės namuose, bei subjektą, kuris bus atsakingas už tokių statuso suteikimą. Priėmus sprendimus CK projekte dėl institutų įtvirtinimo, siekiant užtikrinti sisteminį reglamentavimo pokytį, aktualu kartu su Teisingumo ministerijos parengtais projektais atitinkamai teikti ir Valstybinio socialinio draudimo įstatymo, Šalpos pensijų įstatymo bei Valstybinių pensijų įstatymo pakeitimo projektus. Pažymėtina, kad SADM, 2026-11-03 raštu Nr. SD-4432 (20.2 Mr-31) pateikdama atsakymą Teisingumo ministerijai, nurodė, jog yra reikalinga inicijuoti papildomus aptarimus su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ir asmenų su negalia interesams atstovaujančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis dėl asmenis su negalia slaugančių ar prižiūrinčių artimųjų socialinių garantijų užtikrinimo galimybių, o apie pasitarimų rezultatus ir galimas tolimesnes teisinio reguliavimo tobulinimo kryptis informaciją pateiks atskirai.
	2.	Kartu pažymime, kad, vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos	**Neatsižvelgta.** SADM parengtas teisės akto projektas buvo paskelbtas TAIS š. m. rugsėjo 30 d., pastabų ir pasiūlymų buvo

		Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento ir Ministrų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 18, 27 ir 32 punktais, parengti teisės aktų projektai (išskyrus teisės aktų, kuriuose yra valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos, ir teisės taikymo aktų, kuriuose yra komercinę paslaptį sudarančios informacijos, projektus) teikiami derinti suinteresuotų institucijų išvadoms ir suinteresuotų asmenų pastaboms ir pasiūlymams gauti paskelbiant juos TAIS, suinteresuotų institucijų išvadoms ir suinteresuotų asmenų pastaboms ir pasiūlymams dėl teisės aktų projektų pateikti turi būti numatytas ne trumpesnis nei 10 darbo dienų derinimo terminas, o išvadų dėl teisės aktų projektų pateikimo laikas pradedamas skaičiuoti nuo kitos darbo dienos po teisės akto projekto paskelbimo ir išvadas teikiančių subjektų nurodymo TAIS. TAIS nurodytas Projekto derinimo terminas – 8 darbo dienos – galėtų būti vertinamas kaip netinkamas. Netinkamo derinimo termino nustatymas ir taikymas galėtų pažeisti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 ir 5 punktuose įtvirtintus teisėkūros atvirumo, skaidrumo (kiek susiję su visuomenės ir interesų grupių teise dalyvauti teisėkūroje ir teikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo) bei efektyvumo (kiek susiję su pareiga gauti ir įvertinti pasiūlymus dėl teikiamo teisinio reguliavimo tinkamumo) principus, o tai ateityje galėtų kelti abejonių dėl priimto teisinio reguliavimo atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai (Konstitucinio	laukiama iki š. m. spalio 14 d., todėl suinteresuotų institucijų išvadoms ir suinteresuotų asmenų pastaboms ir pasiūlymams dėl SADM parengto teisės akto projekto buvo numatytas ne trumpesnis nei 10 darbo dienų derinimo terminas; be to, išvadų dėl teisės aktų projekto pateikimo laikas pradėtas skaičiuoti nuo kitos darbo dienos po šio teisės akto projekto paskelbimo TAIS. SADM parengtas teisės akto projektas skelbiamas viešai, kur nurodomas ir derinimo su visuomene terminas: https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/b23d6b20bc9311f1af1b9d7fe5438307?jfwid=19f5ntyo6n. SADM užtikrina Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento ir Ministrų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, nuostatų tinkamą laikymąsi. Teisingumo ministerija pateikė pastabas 2026-10-22 raštu Nr. (1.6 Mr) 2T-1305, t. y. per 16 darbo dienų po SADM parengto teisės akto paskelbimo TAIS.

		Teismo 2016 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. KT22-N11/2016, 2019 m. balandžio 16 d. nutarimas Nr. KT12-N4/2019, 2021 m. birželio 7 d. nutarimas Nr. KT99-N9/2021). Atsižvelgus į tai, prašome užtikrinti tinkamą visų pastabų, gautų per Vyriausybės darbo reglamento 27 punkto pirmojoje pastraipoje nustatytą terminą, įvertinimą.	